

Näin laadit **pistediagrammin (scatterplot) Libre Officen taulukkolaskentaohjelmalla**. Ohje on laadittu käyttäen Libre Officen versiota 4.2.5.2. Voit ladata ohjelmiston omalle koneellesi osoitteesta fi.libreoffice.org. Näitä kuvaajia voi tehdä monenlaisista aineistoista. Tässä harjoituksessa tutkimme lukutaitoprosentin suhdetta hedelmällisyyslukuihin, mutta voit itse halutessasi käyttää ihan mitä vastaavia aineistoja tahansa.

1. Hae ensiksi aineisto esimerkiksi maailmanpankin tietokannasta osoitteesta <http://data.worldbank.org/indicator>. Löydät hedelmällisyysluvut helpoiten kirjoittamalla hakukenttään *fertility* ja valitsemalla sitten *Fertility rate, total (births per woman)*. Paina sen jälkeen GO-nappia. Aineiston pitäisi nyt olla näkyvillä.

Indicators

Find an indicator

fertility

Fertility rate, total (births per woman)

Wanted fertility rate (births per woman)

Adolescent fertility rate (births per 1,000 women ages 15-19)

Indicators

Find an indicator

Fertility rate, total (births per woman)

Go

Data

By Country | By Topic | Indicators | Data Catalog | Microdata | Initiatives | What's New | Support | Products

This page in English | Español | Français | العربية | 中文

Fertility rate, total (births per woman)

↓ DOWNLOAD DATA

↓ EXCEL

↓ CSV

TABLE | MAP | GRAPH | METADATA

Search all indicators

Go

Featured indicators

	1980-1984	1985-1989	1990-1994	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014
Country name							
Afghanistan					5.7	5.4	5.1
Albania					1.7	1.7	1.8

Lataa aineisto koneellesi valitsemalla *download data* ja vielä tallennusmuodoksi *Excel*. Tallenna tiedosto paikkaan mistä löydät sen helposti jatkossa.

Kun olet tallentanut aineiston hedelmällisyyslukuista, käy lataamassa samalla tavalla myös vastaava aineisto lukutaitoprosenteista. Voit käyttää hakusanaa *literacy*, ja valita aineiston *Literacy rate, adult total (% of people ages 15 and above)*. Tallenna tämä aineisto samaan paikkaan edellisen kanssa.

2. Käynnistä seuraavaksi *Libre Office*. Avaa ensimmäinen lataamistasi aineistoista valitsemalla *Avaa -> tiedosto*, sitten valitse tallentamasi tiedosto.

Huom! Älä avaa tiedostoa tuplaklikkaamalla sitä suoraan, koska silloin tiedosto avautuu Exceliin mikäli koneeseen on sellainen asennettuna.

Lukutaitotiedoston nimi on todennäköisesti

se.adt.litr.zs_Indicator_en_excel_v2.xls. Nähdäksesi aineiston, sinun on valittava näkyville *Data*-välilehti ruudun vasemman alareunan valikosta.

22	Bangladesh	BGD	Literacy
23	Bulgaria	BGR	Literacy
24	Bahrain	BHR	Literacy
25	Bahamas, The	BHS	Literacy
26	Bosnia and Herzegovina	BIH	Literacy
27	Belarus	BLR	Literacy
28	Belize	BLZ	Literacy

Metadata - Countries Metadata - Indicators
Lukutaito 1 / 3 PageStyle_Data

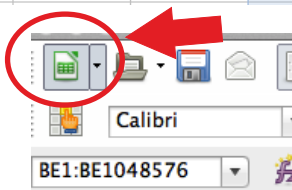
Nyt voit tarkastella aineistoa. Taulukossa on paljon tietoa, joten joudut rullaamaan näyttöä oikealle että saat näkyviin eri vuosien aineistoja. Rullaa näkyville esim. vuoden 2012 aineisto.

zs_Indicator_en_excel_v2.xls

	BC	BD	BE	
				2010
				2011
				2012
				2013
	2010	2011	2012	2013
	96,8226395			
		31,7411175		
			70,580368	
		96,8452988		
	76,3604015			
			97,9160919	
			99,6099472	
			98,9499969	

Valitse koko vuoden sarake painamalla sen kirjaintunnusta yläreunasta. Kopioi sitten koko sarake (*ctrl-c* tai oikealla napilla *kopioi*)

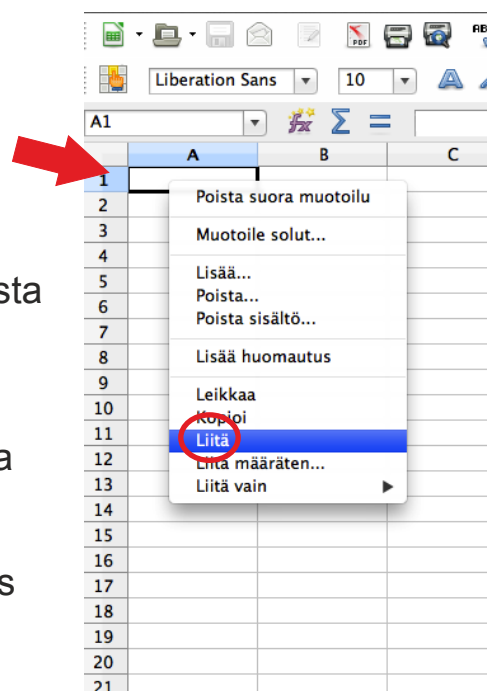
3.

Aloita uusi *Calc-laskentataulukko*. Voit käyttää *Uusi*-nappia tai valita valikkopalkista ylhäältä *Tiedosto -> Uusi -> Laskentataulukko*.

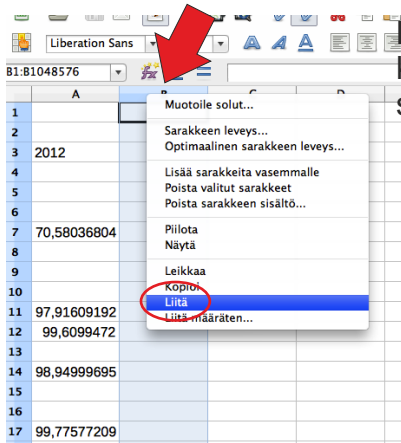
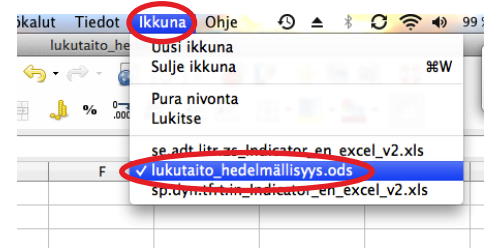
Liitä nyt tämän uuden taulukon alkuun äsken kopioimasi sarake (*ctrl-v* tai oikealla napilla *liitä*).

Käy tallentamassa tämä uusi tiedosto levyke-kuvakkeesta, ja anna sille mielekäs nimi. Tässä harjoituksessa nimenä on *Lukutaito_hedelmällisyys*.

4. Käy nyt avaamassa myös hedelmällisyysluvun aineisto. Tiedostonimi on todennäköisesti *sp.dyn.tfrt.in_Indicator_en_excel_v2.xls*. Käy kopiomassa vuoden 2012 aineiston koko sarake samalla tavalla kuin teit kohdassa 2.

5. Siirry taas kohdassa 3. luomaasi taulukkoon. Voit siirtyä esim. valitsemalla yläreunan valikkopalkista *Ikkuna*, ja valitsemalla tiedostosi nimen.

Liitä nyt kohdassa 4. kopioimasi sarake B-sarakkeen kohdalle.

Nyt sinulla pitäisi olla taulukko jossa molemmat aineistot ovat vierekkäin. Tarkista että vuosiluvut ovat samalla rivillä, tällöin kunkin maan tiedot ovat keskenään oikeilla riveillä. Nyt olet valmis itse kaavion tekemiseen!

	A	B
1		
2		
3	2012	2012
4		1,681
5		
6		5,141
7	70,58036804	5,979
8		1,76
9		3,233401748
10		1,82
11	97,91609192	2,188
12	99,6099472	1,739
13		
14	98,94999695	2,102
15		1,927
16		1,44
17	99,77577209	2
18		6,123
19		1,79
20		4,927
21		5,693
22	58,78771973	2,208
23		1,5
24		

6.

1		
2		
3	2012	2012
4		1,681
5		
6		5,141
7	70,58036804	5,979
8		1,76
9		3,233401748
10		1,82
11	97,91609192	2,188
12	99,6099472	1,739
13		
14	98,94999695	2,102
15		1,927

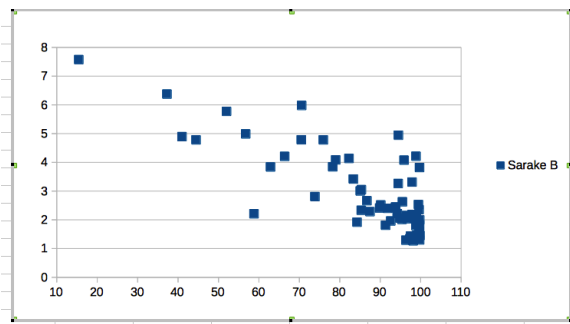
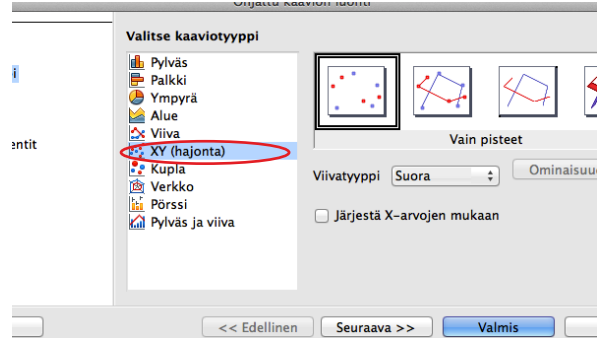
Valitse aineistosi maalaamalla se hiirellä. Aloita heti vuosilukujen alapuolelta, niitä emme halua mukaan. Huomaa että aineisto on suuri ja jatkuu alas pitkälle ruudun ulkopuolelle. Tallenna välillä työsi.

7.

Kun sinulla on aineisto valittuna, paina kaaviotyökalun painiketta.

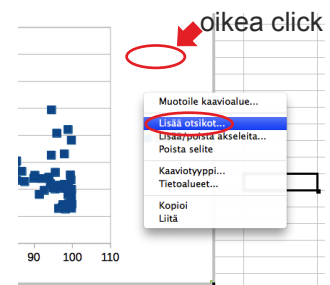
Valitse nyt kaaviotyyppi *XY(hajonta)*. Kun painat *Valmis*, näet ensimmäisen version kaaviostasi! Jokainen piste vastaa yhtä valtiota, ja voit tutkia miten lukutaitoprosentti jvaikuttaa hedelmällisyyslukuun.

Kun klikkaat kaaviota tyhjästä kohdasta kerran, ilmestyy nurkkiin vihreät pisteet. Tällöin voit esim. siirrellä kaaviota. Jos tuplaklikkaat tyhjää kohtaa, ilmestyy nurkkiin mustat pisteen, tällöin voit muokata kaavion sisältöä. Käy poistamassa selite jossa lukee *sarake B* valitsemalla se hiiren oikealla napilla.

8.

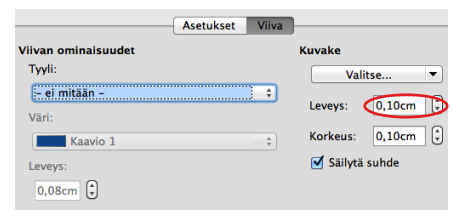
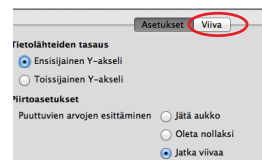
Tuplaklikkaa nyt kaaviotasi tyhjästä kohdasta siten, että saat nurkkiin mustat pisteet, jos niitä ei vielä ole. Paina sen jälkeen oikealla hiiren napilla kaaviota tyhjästä kohdasta ja valitse *Lisää otsikot*. Anna kuvaavat otsikot, esimerkiksi:

Otsikko	<input type="text" value="Lukutaitoprosentin vaikutus hedelmäll"/>	OK
Alaotsikko	<input type="text" value="2012"/>	Peruuta
Akselit		Ohje
X-akseli	<input type="text" value="lukutaitoprosentti"/>	
Y-akseli	<input type="text" value="hedelmällisyysluku"/>	
Z-akseli		

9.

Käy vielä lopuksi pienentämässä pisteiden kokoa hieman. Kun sinulla on musta pisteet kaavion nurkissa, tuplaklikkaa yhtä kaaviosi pisteistä. Valitse esiin tulevasta ikkunasta *Viiva*-välilehti. Pienennä pisteiden kokoa *Leveys*-kohdasta Esim. 0,1cm on melko hyvä.

10.

Kaaviosi on nyt valmis! Tallenna työsi. Voit myös esim. kopioida sen Libre Officen tekstinkäsittelyohjelmaan valitsemalla kaavion (vihreät nurkkatäplät) ja käyttämällä sitten esim. *ctrl-c*-komentoa.